

САДРЖАЈ

ЗАПАДНО-ИСТОЧНИ ДИВАН

Певачева књига (Buch des Sängers)	7
Хиџра (Hegire)	7
Залогe благослова (Segenspfänder)	8
Слободоумље (Freisinn)	9
Талисмани (Talismane)	10
Четири милости (Vier Gnaden)	10
Признање (Geständnis)	11
Састојци (Elemente)	12
Стварање и оживљавање (Erschaffen und Beleben)	12
Феномен (Phänomen)	13
Мио призор (Liebliches)	14
Раздор (Zwiespalt)	14
Прошлост у садашњости (Im Gegenwärtigen Vergangnes)	15
Песма и уобличење (Lied und Gebilde)	16
Дрскост (Dreistigkeit)	16
Једро и ваљано (Derb und tüchtig)	17
Свеживот (All-Leben)	18
* Црна је сенка над прашином... (Schwarzer Schatten ist über dem Staub...)	18
* Зашићо симбол да не ујоуџребим... (Sollt' ich nicht ein Gleichnis brauchen...)	19
Блажена чежња (Selige Sehnsucht)	19
Када џрска се расече... (Tut ein Schilf sich doch hervor...)	20
Хафисова књига (Buch Hafis)	21
Надимак (Beiname)	21

Оптужба (Anklage)	22
Фетва (<i>Хафис својим њером...</i>) (Fetwa [<i>Hafis' Dichterzüge...</i>])	23
Немац захваљује (Der Deutsche dankt)	23
Фетва (<i>Муфџија је њесме њрочиџао...</i>) (Fetwa [<i>Der Mufti las des Misri Gedichte...</i>])	24
Безграничност (Unbegrenzt)	24
Подражавање (Nachbildung)	25
Очигледна тајна (Offenbar Geheimnis)	26
Миг (Wink)	26
Хафису (<i>Шџа хоће сви...</i>) (An Hafis [<i>Was alle wollen...</i>])	26
* Хафису (<i>Каква заблуда је...</i>) (An Hafis [<i>Hafis, dir sich gleich zu stellen...</i>])	28
Књига љубави (Buch der Liebe)	30
Узорни ликови (Musterbilder)	30
Још један пар (Noch ein Paar)	30
Читанка (Lesebuch)	31
<i>Јесџ, џе очи гледаху ме...</i> (<i>Ja, die Augen waren's...</i>)	31
Опоменут (Gewarnt)	32
Потонуо (Versunken)	32
Недоумица (Bedenklich)	33
<i>Драга, ах, у круџу књигу...</i> (<i>Liebchen, ach! im starren Bande...</i>)	33
Лоша утеха (Schlechter Trost)	33
Малим задовољан (Genügsam)	34
Поздрав (Gruß)	34
* <i>Худхуд рече...</i> (<i>Hudhud sprach...</i>)	35
* <i>Худхуд на џалмовој грани...</i> (<i>Hudhud auf dem Palmensteckchen...</i>)	35
Предавање (Ergebung)	35
Неизбежно (Unvermeidlich)	36
Потајно (Geheimes)	36
Најтајније (Geheimstes)	37
Књига разматрања (Buch der Betrachtungen)	38
<i>Чуј савеџ који с луре одјекује...</i> (<i>Höre den Rat, den die Leier tönt...</i>)	38
Пет ствари (Fünf Dinge)	38

Пет других (Fünf andere)	38
Љуџки њоглед девојачки... (Lieblich ist des Mädchens Blick...)	39
Из самог је њвога срца... (Und was im Pend-Nameh steht...)	39
Кад крај њоџкивача њрођеш... (Reitest du bei einem Schmied vorbei...) ...	39
Кад ње незнанац њоздрави... (Den Gruß des Unbekannten ehre ja!...)	40
О гресима њвојим они... (Haben sie von deinen Fehlen...)	40
Тржнице ње зову да њџо куџиш... (Märkte reizen dich zum Kauf...)	41
Док чесџиџ бејох... (Wie ich so ehrlich war...)	41
Не њиџај кроз коју двер си... (Frage nicht, durch welche Pforte...).....	41
Одакле дођох?... (Woher ich kam?...)	42
Једно за другим њролази... (Es geht eins nach dem andern hin...)	42
Пажљиво њрема женама њосџуџајџе... (Behandelt die Frauen mit Nachsicht...)	42
Живоџ је лоша шала... (Das Leben ist ein schlechter Spaß...)	42
Живоџ је њрави гушчју ход... (Das Leben ist ein Gänsespiel...)	43
Године су њи, кажеш, одузеле... (Die Jahre nahmen dir, du sagst...)	43
Ономе дођи који знања има... (Vor den Wissenden sich stellen...)	44
Дарежљивог варају... (Freigebiger wird betrogen...)	44
Ко заџоведа, џај ће хвалиџи... (Wer befehlen kann, wird loben...)	44
Шаху Сеџану и њему равнима (An Schach Sedschan und seinesgleichen)	45
Највиша милост (Höchste Gunst)	45
О, свеџе, како ли си и бесџидан и зобан... (O Welt! wie schamlos und boshaft du bist...)	45
Па њџа је џо: богаџсџво?... (Was heißt denn Reichtum?...)	46
Кад боравиш у свеџу... (Verweilst du in der Welt...)	46
Огледало ми каже... (Der Spiegel sagt mir...)	46
Књига зловоље (Buch des Unmuts)	47
Одакле ово диже?... (Wo hast du das genommen?)	47
Нема сџихоклеџца... (Keinen Reimer wird man finden...)	48
Кад неко се осеђа ведро и добро... (Befindet sich einer heiter und gut...) ..	48
Тешко њрогна се... (Übermacht, ihr könnt es spüren...)	49
Почиваш ли на свом добру... (Wenn du auf dem Guten ruhst...)	49
Све њџо расџе сáмо у џиџини... (Als wenn das auf Namen ruhte...)	50

<i>Меџнун значи... (Medschnun heißt...)</i>	51
<i>Зар вам икад савешовах... (Hab' ich euch denn je geraten...)</i>	52
Путничково душевно спокојство (Wanderers Gemütsruhe)	52
<i>Зар да неко од свеџа захџева... (Wer wird von der Welt verlangen...)</i>	53
* <i>Немачко је џријажельсџво... (Mit der deutschen Freundschaft...)</i>	53
* <i>Да мене џреобразе... (Mich nach- und umzubilden...)</i>	53
<i>Не ваља себе самог хвалиџи... (Sich selbst zu loben, ist ein Fehler...)</i>	54
<i>Кад џџо из нечијих усџа чујеш... (Glaubst du denn, von Mund zu Ohr...)</i> ..	54
<i>Ко франџузи ил' бриџани... (Und wer franzet oder britet...)</i>	54
<i>Свако је џачно џре наводио... (Sonst, wenn man den heiligen Koran zitierte...)</i>	55
<i>Ко се џуџи џџо је дао Бог... (Ärgert's jemand, daß es Gott gefallen...)</i> ...	55
<i>Шџа? Поџовски лажљив сој... (Was? Ihr mißbilliget den kräftigen Sturm...)</i> ..	55
Књига изрека (Buch der Sprüche)	56
Тимурова књига (Buch des Timur)	65
Зима и Тимур (Der Winter und Timur)	65
Зулејки (<i>Да мирисом милује џе...</i>) (An Suleika [Dir mit Wohlgeruch zu kosen...])	66
Зулејкина књига (Buch Suleika)	67
Позив (Einladung)	67
<i>Шџо Зулејки Јусуф беше мио... (Daß Suleika von Jussuph entzückt war...)</i> ..	67
<i>Зулејка се зовеш, џа и мени... (Da du nun Suleika heißest...)</i>	68
<i>Прилика лоџове не сџвара... (Nicht Gelegenheit macht Diebe...)</i>	68
<i>У џубави џвојој сређна... (Hochbeglückt in deiner Liebe...)</i>	69
<i>Ко воли, није никада залуџо... (Der Liebende wird nicht irre gehn...)</i>	69
<i>Зар могуће је да милујем џе, драга... (Ist's möglich, daß ich Liebchen dich kose...)</i>	69
<i>Кад џо Еуфраџу бродих... (Als ich auf dem Euphrat schiffte...)</i>	70
<i>Знам џогледе мушкараца... (Kenne wohl der Männer Blicke...)</i>	70
Gingo biloba (Gingo biloba)	71
<i>Реџи, џисао си много... (Sag', du hast wohl viel gedichtet...)</i>	72
<i>Рађа се Сунце сред раскоџи своје... (Die Sonne kommt! Ein Prachterscheinen...)</i>	72

О, ходи, драга! Краснијег шурбана... (Komm, Liebchen, komm...)	73
Мало је оног за чим жудим... (Nur wenig ist's, was ich verlange...)	73
Зар бих се усџезо̂ икад... (Hätt' ich irgend wohl Bedenken...)	75
Подсмевала си се / лејо најисаним... (Die schön geschriebenen...)	75
Сваког часа љубав, речи... (Lieb' um Liebe, Stund' um Stunde...)	76
* Раван њој не могу биџи... (Ach, ich kann sie nicht erwidern...)	76
* Дивна си као мошус... (Herrlich bist du wie Moschus...)	77
Пук и слуга и освајач... (Volk und Knecht und Überwinder...)	77
Кô шџо дућан кујунџијин... (Wie des Goldschmieds Basarlädchen...)	78
Роб сам коврџица... (Locken, haltet mich gefangen...)	80
Нек не грде џвоја рубин-усџа... (Laß deinen süßen Rubinenmund...)	80
Кад одвојен си од драге своје... (Bist du von deiner Geliebten getrennt...)	81
Нека се само дојуњава... (Mag sie sich immer ergänzen...)	81
О, шџо џолико чула има... (O daß der Sinnen doch so viele sind...)	81
И у даљини џако сам близу џеби... (Auch in der Ferne dir so nah...)	81
Далек од свејлога дана... (Wie sollt' ich heiter bleiben...)	81
Кад се сећам џебе... (Wenn ich dein gedenke...)	82
Зулејкина књига (Buch Suleika)	82
Вољена, гледај... (An vollen Büschelzweigen...)	82
Ова извор-вода... (An des lust'gen Brunnens Rand...)	83
* Реџи, џод којим небеским се знаком... (Sprich! unter welchem Himmelszeichen...)	83
* А зашџо не шаље / кајџеџан коџице... (Und warum sendet / der Reiterhauptmann...)	84
* Пише ли нески, / говори верно... (Schreibt er in Neski, / so sagt er's treulich...)	84
Тек шџо џоново џе имам... (Kaum daß ich dich wieder habe...)	84
Бехрамгур, кажу, слик је измислио... (Behramgur, sagt man, hat den Reim erfunden...)	85
Последња и џрва срећа... (Deinem Blick mich zu bequemen)	86
* Пусџиџе ме да џлачем... (Laßt mich weinen...)	86
Шџа џај џрејџај значи?... (Was bedeutet die Bewegung?...)	87
Узвишен лик (Hochbild)	88
Накнадни одјек (Nachklang)	88
Зайадњаџе, завидим џи... (Ach, um deine feuchten Schwingen...)	89

Поновно налажење (Wiederfinden)	90
Ноћ под пуним Месецом (Vollmondnacht)	91
Тајно писмо (Geheimschrift)	92
Одраз (Abglanz)	93
Срећно предајем се, њесмо... (<i>Wie mit innigstem Behagen...</i>)	93
Александру свејско огледало... (<i>Laß den Weltenspiegel Alexandern...</i>) ...	94
Посвуда свеј је леј кад га њосмајраш... (<i>Die Welt durchaus ist lieblich anzuschauen...</i>)	94
* Те бисерне нџске, мила... (<i>Süßes Kind, die Perlenreihen...</i>)	94
Облика њисућ' може да ње скрије... (<i>In tausend Formen magst du dich verstecken...</i>)	96
* Не њишем више симејричне сликове... (<i>Nicht mehr auf Seidenblatt...</i>) ..	97
Књига точиоца (Das Schenkenbuch)	98
Јесџе, у крчми и ја сам био... (<i>Ja, in der Schenke hab' ich auch gesessen...</i>)	98
Кад седим сам... (<i>Sitz' ich allein...</i>)	98
Лојужа Мулај... (<i>Soweit bracht' es Muley, der Dieb...</i>)	98
Да ли Куран одвајкад њраје?... (<i>Ob der Koran von Ewigkeit sei?...</i>)	98
Нека буду њијана сва бића... (<i>Trunken müssen wir alle sein...</i>)	99
Ту се не њиџа више много... (<i>Da wird nicht mehr nachgefragt...</i>)	99
* Којим се вином... (<i>In welchem Weine...</i>)	99
Догод је човек њрезан... (<i>Solang man nüchtern ist...</i>)	99
Шџо ли си њако немио чесџо?... (<i>Warum du nur oft so unhold bist?...</i>) ..	100
Ако је њело њамница... (<i>Wenn der Körper ein Kerker ist...</i>)	100
Не њрескај ми, неџесанко... (<i>Setze mir nicht, du Grobian...</i>)	101
Хајд, блуднице њрејредена... (<i>Du mit deinen braunen Locken...</i>)	101
Они нас због њијансџва... (<i>Sie haben wegen der Trunkenheit...</i>)	101
Мали обешешаче... (<i>Du kleiner Schelm du...</i>)	102
Шџа се у крчми у рану зору... (<i>Was in der Schenke waren heute...</i>)	102
Сџидно, сџидно да се мој госџодар... (<i>Welch ein Zustand! Herr, so späte...</i>)	103
Она гадна бабускера... (<i>Jene garstige Vettel...</i>)	103
Ти си данас лејо јео... (<i>Heute hast du gut gegessen...</i>)	104
За свеј њи си велик њесник... (<i>Nennen dich den großen Dichter...</i>)	104
Момче! Де још једну чашу... (<i>Schenke, komm! Noch einen Becher...</i>)	105

<i>Господару, помисли! Кад пијеш...</i> (<i>Denk', o Herr! wenn du getrunken...</i>)	106
Летња ноћ (Sommernacht)	106
<i>Најзад сам то од тебе дочекао...</i> (<i>So hab' ich endlich von dir erharrt...</i>)	108
Књига парабала (Buch der Parabeln)	110
<i>Са неба једна каи сред мора паде...</i> (<i>Vom Himmel sank in wilder Meere Schauer...</i>)	110
<i>До престола светлог Божјег дојре...</i> (<i>Bulbuls Nachtlied durch die Schauer...</i>)	110
Вера у чуда (Wunderglaube)	110
<i>Бисер што изађе из шкољке...</i> (<i>Die Perle, die der Muschel entrann...</i>)	111
<i>Кад у Курану ћеро пауново...</i> (<i>Ich sah mit Staunen und Vergnügen...</i>)	111
<i>Цар неки имао благајника два је...</i> (<i>Ein Kaiser hatte zwei Kassiere...</i>)	111
<i>Казану рече лонац нови...</i> (<i>Zum Kessel sprach der neue Topf...</i>)	112
<i>Сви су се људи, велики, мали...</i> (<i>Alle Menschen groß und klein...</i>)	112
<i>Силазећ с неба, њонео је Исус...</i> (<i>Vom Himmel steigend Jesus bracht'...</i>)	112
Добро је (Es ist gut)	113
Књига парса (Buch des Parsen)	114
Завештање староперсијске вере (Vermächtnis altpersischen Glaubens)	114
<i>Када човек ову Земљу цени...</i> (<i>Wenn der Mensch die Erde schätzt...</i>)	116
Књига раја (Buch des Paradieses)	117
Претходни укус (Vorschmack)	117
Јунаци у рају (Berechtigte Männer)	118
Изабране жене (Auserwählte Frauen)	119
На улазу (Einlaß)	120
Призвук (Anklang)	121
<i>Усхићује ме љубав твоја...</i> (<i>Deine Liebe, dein Kuß mich entzückt...</i>)	122
<i>Ој ти лукаш њо прстиу моме...</i> (<i>Wieder einen Finger schlägst du mir ein...</i>)	125
Повлашћене животиње (Begünstigte Tiere)	125
Оно више и оно највише (Höheres und Höchstes)	126
Спавачи (Siebenschläfer)	128
Лаку ноћ! (Gute Nacht!)	131

БЕЛЕШКЕ И РАСПРАВЕ за боље разумевање Западно-источног дивана (NOTEN UND ABHANDLUNGEN zu besserem Verständnis des West-östlichen Divans)	132
Увод (Einleitung)	132
Јевреји (Hebräer)	134
Арапи (Araber)	135
Прелаз (Übergang)	140
Старији Персијанци (Ältere Perser)	140
Владавина (Regiment)	144
Историја (Geschichte)	145
Мухамед (Mahomet)	148
Халифе (Kalifen)	151
Прелазна примедба (Fortleitende Bemerkung)	152
Махмуд из Газне (Mahmud von Gasna)	152
Песнички краљеви (Dichterkönige)	155
Предања (Überlieferungen)	155
Фирдуси (Ferdusi)	157
Енвери (Enweri)	158
Низами (Nisami)	159
Џелаледин Руми (Dschelâl-Eddîn Rumi)	159
Саади (Saadi)	161
Хафис (Hafis)	161
Џами (Dschami)	163
Преглед (Übersicht)	163
Општи поглед (Allgemeines)	166
Најопштији поглед (Allgemeinstes)	168
Новији, најновији (Neuere, Neueste)	169
Сумње (Zweifel)	172
Деспотија (Despotie)	172
Приговор (Einrede)	174
Додатак (Nachtrag)	176
Супротно дејство (Gegenwirkung)	178
Накнадно унето (Eingeschaltetes)	180

Исконски елементи источњачке поезије (Orientalischer Poesie Urelemente)	181
Прелаз од тропа ка поређењима (Übergang von Tropen zu Gleichnissen)	182
Упозорење (Warnung)	184
Поређење (Vergleichung)	185
Опомена (Verwahrung)	187
Песничке врсте (Dichtarten)	188
Природни облици песништва (Naturformen der Dichtung)	189
Накнадна примедба (Nachtrag)	190
Пророчанство у књизи (Buchorakel)	191
Размена цвећа и знакова (Blumen- und Zeichenwechsel)	191
Шифра (Chiffer)	194
Будући Диван (Künftiger Divan)	196
О Старом завету (Alttestamentliches)	208
Израиљ у пустињи (Israel in der Wüste)	209
Ближа помоћна средства (Nähere Hilfsmittel)	225
Ходочашћа и крсташки ратови (Wallfahrten und Kreuzzüge)	225
Марко Поло (Marco Polo)	225
Јохан из Монтевиле (Johannes von Montevilla)	227
Пјетро дела Вале (Pietro della Valle)	227
Извињење (Entschuldigung)	239
Олеаријус (Olearius)	240
Таверније и Шарден (Tavernier und Chardin)	240
Новији и најновији путници (Neuere und neuste Reisende)	241
Учитељи; покојни, живи (Lehrer; abgeschiedene, mitlebende)	242
Фон Диц (Von Diez)	244
Фон Хамер (Von Hammer)	249
Преводи (Übersetzungen)	250
Коначан завршетак! (Endlicher Abschluss!)	253
Ревизија (Revision)	258
Регистар (Register)	260
<i>Сада смо добар савет̄ наш изрекли... (Wir haben nun den guten Rat gesprochen...)</i>	262
Силвестр де Саси (Silvestre de Sacy)	262

Гетеова најава Западно-источног Дивана (Goethes Ankündigung des West-östlichen Divans)	263

ХЕРМАН И ДОРОТЕЈА

Прво певање: Калиопа	269
Друго певање: Терпсихора	275
Треће певање: Талија	282
Четврто певање: Еутерпа	285
Пето певање: Полихимнија	292
Шесто певање: Клио	299
Седмо певање: Ерато	308
Осмо певање: Мелпомена	314
Девето певање: Уранија	317

НАПОМЕНЕ

Напомене уз *Западно-источни диван*

Опште напомене: Мирко Кривокапић	327
Посебне напомене: Б. Живојиновић	339
Библиографија: М. Кривокапић	355

Напомене уз *Хермана и Доротеју*

Опште напомене: М. Кривокапић	357
Посебне напомене: Б. Живојиновић	373
Библиографија: М. Кривокапић	374